

IS 051/17/11

Lublin, dnia 14 listopada 2011r.

Pan Jerzy Pietrzyk
ul. Junoszy 14/31
20 – 058 Lublin
Ogólnopolski Ruch Społeczny
Stowarzyszenie Pokrzywdzonych
przez Organa Sprawiedliwości
„Stop Bezprawiu”

W związku z Pana skargą (sygnowaną - Ogólnopolski Ruch Społeczny Stowarzyszenie Pokrzywdzonych przez Organa Sprawiedliwości „Stop Bezprawiu w Lublinie) z dnia 11.10.2011r. (wpływ 18.10.2011r.) dotyczącą naruszenia Pańskich uprawnień i łamania prawa w toku postępowania nr Ds. 535/11/Sw Prokuratury Rejonowej w Świdniku, w Prokuraturze Okręgowej w Lublinie przeprowadzono postępowanie wyjaśniającego w toku którego ustalono co następuje :

Prokuratura Rejonowa w Świdniku za nr Ds. 535/11/Sw prowadziła postępowanie sprawdzające z Pańskiego doniesienia, w sprawie niedopełnienia obowiązków przez Mateusza Gajosa – prokuratora Prokuratury Rejonowej Lublin – Południe w Lublinie przy prowadzeniu postępowania nr 4Ds 2757/10 (cyt. Prokuratury), poprzez pozbawienia Pana uprawnień pokrzywdzonego oraz nie uwzględnienie, przy analizie materiału dowodowego Pańskich pism - a tym samym działaniu na jego szkodę oraz szkodę interesu publicznego (art. 231 § 1 kk).

Postanowieniem z dnia 20.05.2011r. odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego w przedmiotowej sprawie wobec faktu, iż zachowanie prokuratora nie zawierało znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 pkt 2 kpk).

Realizując ustawowe uprawnienia pokrzywdzonego, w dniu 16.06.2011r. złożył Pan do Prokuratora Rejonowego w Świdniku wniosek o umożliwienie mu wykonania **fotokopii** akt sprawy Ds. 535/11/Sw.

Zarządzeniem z dnia 16.06.2011r. Prokurator Rejonowy w Świdniku przedmiotowego wniosku nie uwzględnił.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał bowiem – na tle interpretacji art. 156 kpk – iż „ustawodawca w przepisie tym nie przewidział możliwości kopiowania akt poprzez ich fotografowanie”. Potwierdzając prawo do uzyskania kserokopii akt (takie też wydano Panu za pobraniem stosownej opłaty), odpisów akt bądźz uwierzytelnionych ich odpisów, Prokurator Rejonowy w Świdniku uznał, że Kodeks Postępowania Karnego w art. 156 § 5 w sposób precyzyjny reguluje zawarte w nim instytucje i nie przewiduje takiej (fotografowanie) techniki dla wydawania kopii akt.

Nie zgadzając się z powyższą interpretacją i formułując zarzut łamania prawa oraz bezpodstawnego zmuszania obywateli do uiszczania opłat za wykonanie kserokopii lub potwierdzonych odpisów, złożył Pan do Prokuratury Okręgowej w Lublinie skargę z dnia 11.10.2011r., domagając się w niej wyciągnięcia wobec winnych konsekwencji dyscyplinarnych.

W toku niniejszego postępowania wyjaśniającego Prokurator Sylwester Woźniak – Prokurator Rejonowy w Świdniku podtrzymał swe stanowisko z dnia 16.06.2011r. argumentując m.in., iż pomimo wielokrotnych nowelizacji KPK ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie w art. 156 § 5 możliwości fotokopiowania akt sprawy pomimo, że dopuścił utrwalanie innych czynności procesowych z wykorzystaniem najnowszych urządzeń technicznych (patrz art. 184 § 4 kpk, art. 12 ust. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 6.09.2001r. o dostępie do informacji publicznej). Nadmieniał, że – jego zdaniem – dopuszczenie do fotokopiowania akt prowadzi do „idealnego” powielenia treści i formy dokumentu procesowego na nośniku cyfrowym, umożliwiając ingerencję w jego treść poza kontrolą organu procesowego.

Przystępując do rozstrzygnięcia istoty Pańskiej skargi przede wszystkim zauważyć należy, że zapewnienie stronom i ich przedstawicielom procesowym dostępu do akt sprawy jest jedną z podstawowych gwarancji zasady jawności wewnętrznej postępowania karnego, a sposób jego realizacji – w odniesieniu do postępowania przygotowawczego – istotnie reguluje § 5 artykułu 156 kpk.

Metodyczna analiza brzmienia powyższego przepisu pozwala wyodrębnić następujące formy – każdorazowo za zgodą prokuratora - realizacji prawa dostępu do materiału dowodowego :

- wgląd (udostępnienie) w akta,
- umożliwienie sporządzenia odpisów,
- umożliwienie sporządzenia kserokopii,
- wydanie (odpłatne) uwierzytelnionych odpisów,
- wydanie (odpłatne) uwierzytelnionych kserokopii.

Rację w tym miejscu więc przyznać należy Prokuratorowi Rejonowemu w Świdniku, że tak katalog form dostępu do akt, jak i dopuszczalnych form ich powielenia – jest zamknięty.

Katalogu tego nie poszerza Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24.03.2010r. – Dz.U.Nr 49, poz.296), który w stosownym miejscu (Oddział 4 „Udostępnienie akt sprawy” - Rozdziału 3 „Przebieg Postępowania przygotowawczego”) odwołuje się również tylko do instytucji udostępnienia akt, umożliwienia sporządzenia z nich odpisów i kserokopii oraz odpłatnego wydania uwierzytelnionych odpisów i kserokopii.

Zatem, kierując się literalną wykładnią przedmiotowego przepisu, pogląd prawny wyrażony przez Prokuratora Rejonowego w Świdniku w zarządzeniu z dnia 16.06.2011r. uznać należałoby za słuszny, jako że norma ta nie wskazuje wprost (w przeciwieństwie do odpisu i kserokopii) fotokopii (fotografii) jako formy utrwalenia udostępnionego materiału dowodowego.

Niestety, zagadnienie powyższe nie było dotąd wprost przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (patrz – baza orzeczeń LEX OMEGA), jak również przedmiotem interpretacji Prokuratury Generalnej.

Nie mniej, w obliczu obserwowalnego w ostatnich latach postępu różnorodnych technik utrwalania, jak i kopiowania obrazu oraz kierując się wykładnią celowościową normy wyrażonej w art. 156 kpk, przychylić należałoby się do prezentowanego aktualnie w literaturze komentatorskiej poglądu interpretacyjnego (patrz m.in. Kodeks Postępowania Karnego – Tom I – Komentarze Zakamycza – 2003r., pod red. J.Grajewskiego i in., Kodeks Postępowania Karnego – Tom I – Komentarz do art. 1 – 296, pod red. P.Hofmańskiego i in. – wyd.C.H.Beck 2007r., Kodeks Postępowania Karnego – Tom I – Komentarz do art. 1 – 424 pod red. J.Grajewskiego i in. – wyd. LEX 2010r.), że w przepisie tym „...nie chodzi wyłącznie o własnoręczne przepisywanie akt sprawy, lecz

należy dopuścić korzystanie z tego prawa i tworzenie odpisów na nośnikach elektronicznych przy użyciu najnowszej techniki w tym zakresie, np. przenośnego skanera, aparatu cyfrowego, o ile tylko ich użycie nie prowadzi do zniszczenia lub uszkodzenia akt”.

W podobnym duchu już dwukrotnie wypowiedziało się Ministerstwo Sprawiedliwości w pismach interpretacyjnych Departamentu Organizacyjnego – nr DO.I.0133/33/01 z dnia 11.05.2001r. („...skanowanie akt za pomocą własnego aparatu cyfrowego należy traktować jako formę udostępnienia akt w rozumieniu art. 9 kpc i art.156 kpk. Czynność skanowania akt za pomocą aparatu cyfrowego należałoby potraktować bowiem jako „substytut” ręcznego sporządzania notatek...” i nr DO.I.033/90/04 z dnia 20.06.2005r. (dot. problematyki bliźniaczej na tle procedury cywilnej).

W kontekście powyższych rozważań, skłaniając się do stanowisko komentatorów jak i Departamentu Organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości, skargę Pańską uznać należy za zasadną ale tylko częściowo, jako że materia której dotyczy należy do gatunku interpretacyjno – uznaniowych i z mocy art. 156 § 5 kpk zawsze objęta jest zgodą prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

W związku z tym, nie dostrzegając podstaw do wdrożenia działań służbowych o charakterze dyscyplinarnym, stanowisko powyższe przekazałem Prokuratorowi Rejonowemu w Świdniku celem wykorzystania w bieżącej praktyce służbowej, przy zachowaniu rygorów ochrony dóbr osobistych uczestników postępowania i procedur określonych w § 17 zarządzenie Prokuratora Generalnego nr 5/10 z dnia 31 marca 2010r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Nadto, z uwagi na wagę zagadnienia oraz interpretacyjny charakter przyjętego stanowiska, dla celów jak wyżej, przekazałem je również podległym jednostkom prokuratury.

Prokurator Okręgowy

Cezary Maj